

Mod, Respekt og Samarbejde

Evaluering af Projekt Brandkadetters første år i Holstebro Kommune

Titel:

Mod, Respekt og Samarbejde

Evaluering af Projekt Brandkadetters første år i Holstebro Kommune

Forfatter:

Andreas Mejer Jensen

Udgivet af:

Holstebro Kommune 2016

© 2016, forfatteren

1. Udgave

Kopiering tilladt med tydelig kildeangivelse

Layout og grafisk tilrettelæggelse:

Jonathan Jungløv

Fotos:

Holstebro Kommune Brand & Redning

Indholdsfortegnelse

Indledning	4
Metode & læsevejledning	5
Holstebros egne succeskriterier:	5
Projektbeskrivelser	6
Brandkadetter i Danmark	6
Brandkadetter i Holstebro	6
Målgruppe	7
Holstebros organisation	7
Erhvervsmæssigt sigte	7
Forløb	8
Organisation og praksis	8
Ugeforløbet	8
Involvering af SSP	10
Samarbejde med andre aktører	12
Skolerne	12
Samarbejde med Ungdomsskolen og Jydske Dragon Regiment	12
Falck	13
Instruktører	14
Projektforståelse og motivation	14
Fastholdelse af instruktører	15
Coaching & mentorforløb	16
Erfaringsudveksling & uddannelse	16
Projektets effekt på kadetter og ildfluer	17
Kadetternes motivation	17
Projekt Brandkadetter som anderledes læringsforum	18
Læringsspring	18
Opvisninger	20
Gennemførelse & frafald – grundforløb og praktik	20
Fastholdelse i brandkadetkorps	21
Projektet indadtil og udadtil	24
Hvad kunne man have brugt på forhånd – erfaringer fra etablering	24
Fritidsjob	24
Indflydelse i lokalområder	25
Forventning om forvandling	25
Antipati og modstand	27
Presse og kommunikation	28
Projektets succes i forhold til egne succeskriterier	30
Opsummering af succeskriterier	34
Projekt Brandkadetter – en succes med erfaringer	35

Indledning

Kære læser

Du sidder med evalueringsrapporten for det første år af Projekt *Uddannelse og erhvervsfremme via "Ildflue" – og "Brandkadet"-forløb* i Holstebro Kommune i hænderne.

Projektet – som herefter benævnes Projekt Brandkadetter – blev søsat i Holstebro Kommune i marts 2015 efter et forberedelsesforløb, som var påbegyndt året forinden. I perioden fra marts 2015 til evalueringens afslutning i december gennemgik 12 kadetter på 14-15 år og 12 ildfluer på 11-13 år hver deres forløb med uddannelse og øvelser i brand- og redningsopgaver, førstehjælp og samarbejde. I kølvandet på kadetternes grund- og praktikforløb oprettedes et brandkadetkorps som næste del af projektets fase. Ved evalueringens afslutning var ildfluerne endnu ikke nået til afslutningen af praktikforløbet.

Rapporten konkluderer, at Projekt Brandkadetter i Holstebro, i al væsentlighed, har formået at etablere sig som markant anderledes læringsforum end dem, mange af kadetterne og ildfluerne ellers møder i deres liv. Der har været udfordringer undervejs og flere af disse efterlader fortsat fokusområder, der bør arbejdes videre med. Men projektudfordringer er i høj grad blevet mødt professionelt og konstruktivt af både projektledelse og involverede instruktører.

Evalueringen skal betragtes som en erfaringsopsamling for det første år af Projekt Brandkadetter i Holstebro Kommune og sætter fokus på fem hovedområder:

For det første evalueres projektets organisation og praksis, herunder undervisningsforløbets struktur samt projektets organisatoriske sammensætning, i særdeleshed forankringen i et samarbejde mellem beredskabet og SSP.

For det andet evalueres Projekt Brandkadettens samarbejde med de centrale aktører, som ligeledes er del af projektet og her gennemgås særligt skolernes rolle samt samarbejdet med Jydske Dragonregiment og Holstebro Ungdomsskole.

For det tredje evalueres projektets effekt på kadetter og ildfluer, herunder hvorledes Projekt Brandkadetter er lykkedes som et anderledes læringsforum, hvordan de lærings-spring kadetterne har gennemgået i forløbet har fundet sted samt en analyse af frafald såvel som problematikker og muligheder i forbindelse med fastholdelse i brandkadet-korpset.

For det fjerde evalueres projektets rolle og erfaringer *udadtil*, det vil sige projektets indflydelse og muligheder i kadetternes lokalområder samt samarbejdet omkring fritidsjobs til kadetterne. Desuden gennemgås projektets brug af kommunens kommunikationsafdeling, en analyse af erfaringerne fra projektets etablering samt de udfordringer med antipati og modstand som projektet har mødt undervejs.

Endelig gennemgås, vurderes og opsummeres Holstebros egne succeskriterier som de blev opstillet i projektansøgning før projektstart, ligesom disse opstilles i en oversigt over om de vurderes nået eller ej.

Evalueringen er en procesevaluering hvor formålet ikke er en endegyldig vurdering af Projekt Brandkadetter i Holstebros meritter eller en udtømmende gennemgang af samt-

lige projektets facetter. Projekt brandkadetter i Holstebro har langt sigte og flere af målsætningerne vil først give mening af evaluere på langt senere i forløbet. Evalueringen fokuserer på opstartsfasen i Holstebro for de to første hold af henholdsvis kadetter og ildfluer. Den sætter således fokus på projektets indledende erfaringer fra det første år for at illustrere læringspunkter og udviklingspotentialer for brandkadetprojekter i Holstebro, såvel som i bredere sammenhæng.

Evalueringen er foretaget af antropolog Andreas Mejer Jensen med sparring fra forskningsleder i Brandkadetter i Danmark, adjunkt Helle Rabøl Hansen i perioden fra projektets opstart til de første kadet- og ildflueholds grund- og praktikforløb var afsluttet i slutningen af 2015.

Tak for de åbne døre i Holstebro og god læselyst.

Metode & læsevejledning

Evalueringen er foretaget på basis af omfattende **deltagerobservation** i opstartsforløbene samt på efterfølgende uddannelsesaftener på både kadet- og ildflue-forløbene. Deltagerobservationen er fulgt op med dybdegående **strukturerede og semi-strukturerede interviews** med kadetter, instruktører og nøglepersoner omkring projektet for at belyse Projekt Brandkadettens erfaringer så grundigt og fyldestgørende som muligt. Der er foretaget fem besøg i Holstebro med deltagelse og observation i forbindelse med undervisning, udflugter, øvelser samt transport af kadetter til og fra undervisning eller øvelse. Der er foretaget fem strukturerede og fem semi-strukturerede interviews med kadetter og instruktører samt talrige uformelle samtaler med nøglepersoner omkring projektet i Holstebro såvel som på Sjælland.

Projekt Brandkadetter i Holstebro består af to sideordnede forløb med to forskellige målgrupper, men med samme struktur. Det første består af brandkadetter i alderen 14-15 år fra 8. klasse og det andet af de lidt yngre ildfluer i alderen 11-13 år fra 6. og 7. klasse. I denne rapport skal vi følge det første hold fra henholdsvis brandkadetter og ildfluer, men med hovedvægten på det første hold af kadetter og med en samlet erfaringsopsamling for projektet. I rapporten betragtes brandkadetter og ildfluer, med

Holstebros egne succeskriterier:

- 1 At 80 % af de unge gennemfører kursusforløb i "fritidsjob"
- 2 De unge opnår en større samfundsbevidsthed
- 3 Der bliver skabt større forståelse for hinandens kultur
- 4 Der skabes tætte og positive relationer mellem de unge og brandmyndighederne via "mester-elev" relationen.
- 5 De unges faglige, sociale og personlige kompetencer styrkes. De unge lærer basale færdigheder, som f.eks. at: møde til tiden, følge en ordre, disciplin, høflighed, respekt og samarbejde.
- 6 De unge får en oplevelse for livet, der har givet dem "indsigt, udvikling og stolthed".
- 7 De unge fremstår som gode rollemodeller i boligområdet for næste generation
- 8 Nedsættelse af antallet af påsatte brande i det pågældende boligområde.
- 9 Øget tryghed i boligområdet
- 10 At nogle af de deltagende unge bliver deltidsbrandmænd
- 11 De unges muligheder for job og uddannelse øges
- 12 Der skabes relationer mellem de unge og Holstebro Kommunes fritidsjobkoordinator

andre ord, som to forskellige grene af det samme projekt. Fordi der er de samme grundlæggende tanker, planlægningsmæssige overvejelser og målsætninger.

Evalueringsrapporten skal være praktisk anvendelig. Gennemgående afsluttes analyserne derfor med konkrete overvejelser under to overskrifter:

Læringspunkter, som er erfaringer projektet har gjort sig, der kan tjene til fremtidige overvejelser i projektforløbet og

Anbefalinger, som er konkrete forslag til justeret, udvidet eller ny praksis, der tager udgangspunktet i den erfaring, der er opnået.

Projektbeskrivelser

Brandkadetter i Danmark

Holstebros brandkadetprojekt er foregået som en del af Brandkadetter i Danmark – *BiD* – et landsdækkende initiativ, som har sin oprindelse i tanken om at nedbringe hærværksbrande begået af børn og unge i specifikke boligområder i landet. Ideen bygger på tesen om, at når børn og unge lærer det brandfaglige arbejde at kende indefra, så vil de i højere grad respektere og beskytte lokalsamfundet mod brandrelaterede ødelæggelser. Desuden karakteriseres brandkadetprojekterne efter følgende kendemærker:

- Der tilbydes en kadetuddannelse med et udvidet læringsmål til skoleelever i 7. og 8. klasse på skoler, som lokalprojekterne starter samarbejde med. Eleverne søger selv om at blive optaget.
- Uddannelsesforløbet varer i alt ca. 6 måneder, fordelt på et grundforløb og en praktiktid, der bør/skal foregå i brandmiljøet. Grundforløbet består af 36 lektioner, fordelt på 12 enheder, og det tilstræbes at enhederne ligger ugentligt i forbindelse med heldagsskole organiseringen. Praktikperioden, som bl.a. består af opvisninger i lokalområdet, ligger fordelt på de efterfølgende tre måneder efter skoletid.
- Efter praktiktiden optages kadetterne i det lokale Brandkadetkorps, der mødes en gang ugentligt.
- Instruktørerne deltager i instruktørkurser og nationale instruktørsamlinger.
- Kadetholdet sammensættes ifølge projektbeskrivelsen på den vis, at halvdelen af eleverne kan genkendes som sårbare, og den anden halvdel som ressourcestærke.

Der eksisterer brandkadetprojekter i en række andre danske beredskaber, ligesom der fortsat etableres korps rundt omkring i landet i samarbejde med BiD, de fleste finansieret i samarbejde med fonde og de pågældende kommuner. Således er der også i omegnen af Holstebro etableret brandkadetkorps af lignende karakter.

Brandkadetter i Holstebro

Projektets baggrund i Holstebro har taget sit afsæt i en markant stigning i påsatte brande i boligområdet 'Trekanten', fra 4 påsatte brande i 2012 til 28 påsatte brande i 2013. Brandene har medvirket til stigmatisering af området.

Projektet i Holstebro taler ind i en allerede eksisterende, ekstensiv indsats fra kommunal side dels på det kriminalpræventive område og dels i form af en længerevarende indsats

mod marginalisering af særligt nydanske unge, som er stærkt repræsenteret i boligområdet 'Trekanten'. Projekt Brandkadetter er, i kraft af sin forankring i redningsberedskabet, en indsats i sig selv, men samtidig en del af det brede samarbejde, der allerede var etableret. Holstebro Kommune har desuden ønsket at koble endnu en dimension på BiDs model for brandkadetprojekter idet projektets sigte ikke blot har været at nedbringe antallet af påsatte brande og uddanne i brandsikkerhed, men også at fremme de unges muligheder for at få uddannelse og arbejde ved at integrere undervisning af de unge i bredere, erhvervsrettede emner som jobansøgninger, virksomhedskultur, arbejdsansvar osv.

Målgruppe

Den primære målgruppe for kadetprojektet er unge i boligområdet 'Trekanten' i 8. kl., men uddannelsen tilbydes også til unge fra andre områder i Holstebro for at gøre gruppesammensætningen mere alsidig. Der lægges vægt på, at målgruppen skal være det såkaldte 'lillebrødresegment', et udtryk, der refererer til, at målgruppen ikke i sig selv er kriminel, men kriminalitetstruet i kraft af sin nærhed til kriminelle miljøer. Projektet rekrutterer altså ikke kriminelle unge.

Den primære målgruppe for ildflueprojektet defineres efter samme retningslinjer som kadetterne, men i stedet fra 6.-7. Klassestrin.

Holstebros organisation

Projekt Brandkadetter i Holstebro er forankret i et samarbejde mellem Holstebro Brand og Redning og SSP i Holstebro Kommune. Det er kommunens SSP-koordinator samt beredskabschefen, der er projektledere for Projekt Brandkadetter, ligesom en gadeplansmedarbejder fra SSP indgår som fast del af instruktørholdet i projektet. Projektet er bygget op omkring en projektgruppe og en styregruppe med Holstebros SSP-koordinator som tovholder.

Styregruppen i Holstebro består af repræsentanter for Holstebro Brand og Redning, Falck, Midt- og Vestjyllands Politi, Jydske Dragon Regiment, Ungdommens Uddannelsesvejledning, SSP, boligselskaberne Lejerbo, Sct. Jørgen og Holstebro, Brandkadetter i Danmark samt Holstebro Kommunes skolechef.

Projektgruppen i Projekt Brandkadetter består af repræsentanter for Holstebro Brand og Redning, Falck, Trekantsnetværket, SSP og Holstebro Ungdomsskole. Fritidsjobkoordinator i Holstebro, chefinstruktør for brandkadetterne og gadeplansmedarbejder fra SSP er tilknyttet projektgruppen efter behov.

Projekt Brandkadetter er desuden bygget op omkring en instruktørstab bestående af brandfolk fra Holstebro Brand og Redning, beredskabsfaglige instruktører andre steder fra samt en gadeplansmedarbejder fra SSP i Holstebro, som indgår som pædagogisk sparringspartner og ressourceperson i instruktørstaben.

Erhvervsmæssigt sigte

Holstebros ønske om at tilknytte en specifikt erhvervsrettet del til projektet har desuden udmøntet sig i et samarbejde med kommunens fritidsjobkoordinator. Fritidsjobkoordinator er, som nævnt, tilknyttet projektgruppen efter behov, ligesom det er ambitionen at kadetterne skal gennemgå et minikursus i jobsøgning og muligheder for fritidsjob i det hele taget, som del af deres deltagelse i Projekt Brandkadetter.

Forløb

Grundforløbet på 37 timer har for Holstebros kadetter haft form af en uges koncentreret forløb, hvor kadetterne har været trukket ud af skolen og været i regi af brandkadetkorpset på fuld tid. Forløbet har involveret undervisning i brand, redning og førstehjælp samt overnatning og undervisning hos Jydske Dragonregiment. Forløbet afsluttes med opvisning for forældre og andre interesserede og har for både kadetter og ildfluer haft bredt presseopbud.

Grundforløbet i Holstebro har været fuldt op med et 20-ugers forløb med tre timers undervisning en aften om ugen, hvor grundforløbet er blevet udvidet og suppleret med yderligere førstehjælps- brand- og samarbejdskompetencer samt sociale arrangementer og besøg hos andre beredskabsmyndigheder som politiet, Beredskabsstyrelsen, det præ-hospitale beredskab og lignende. Dette har sit udgangspunkt i BiDs anbefaling om at tilbyde praktikforløb, som her er tilpasset Holstebros projektmodel, men med de samme undervisnings- og praktikmæssige elementer indeholdt.

Efterfølgende er der oprettet et brandkadetkorps for de kadetter, som har gennemført forløbet, i regi af Holstebro Ungdomsskole, hvor kadetternes videre forløb i beredskabet fortsat varetages af Projekt Brandkadetters instruktørstab.

Ungdomsskolen i Holstebro stiller ungdomsskolens faciliteter står til rådighed for brandvæsenet. Instruktørerne i Projekt Brandkadet ansættes i ungdomsskolen til en lavere timeløn, men til gengæld med mere lønnet tid til forberedelse. Det er stadig den beredskabsfaglige chefinstruktør, der er tovholder på kadetforløbene i Holstebro. Ungdomsskolen er som sådan blot en ny ramme og for instruktører og kadetter at flytte ind i, men fortsat som oftest med base på Beredskabsgården, hvor grund- og praktikforløb også har udgangspunkt. Denne ramme giver desuden mulighed for lån af ungdomsskolens bus til forskellige aktiviteter, som kommer til nytte fx når kadetter og ildfluer er involveret i samme arrangement. Det giver muligheder for at trække på ungdomsskolens civile instruktører til fx klatreundervisning eller forløb omkring sund madlavning. Begge sidstnævnte har været i spil i forbindelse med brandkadetkorpsets undervisningsdage.

Organisation og praksis

Over de næste sider følger det første egentlige analysekapitel i evalueringen, som fokuserer på en gennemgang af Projekt Brandkadetters organisatoriske sammensætning samt det forløb, Holstebro har valgt i sin struktur til projektet.

Ugeforløbet

I forhold til de anbefalinger, der ligger fra Brandkadetter i Danmarks side, afviger Holstebros model i forhold til strukturen i uddannelsesforløbet. Blandt andet indledes kadetforløb i Holstebro med én uges koncentreret forløb i beredskabsfagligt regi, hvor de unge tages ud af skolen og følger beredskabet på fuld tid. Grundforløb komprimeres således til en uges varighed, hvor BiD anbefaler et 12-ugers forløb med undervisning en gang om ugen.

I forhold til ulemper ved ugeforløbet må det medtages, at et sådant forløb kræver store instruktørressourcer over en kort periode og at det, som det fremgår af interviews og samtaler, for nogle instruktørers vedkommende er nødvendigt at tage ferie fra deres

vanlige arbejde. Dette risikerer at tære på instruktørens fritid såvel som på relationen til arbejdsgiver, såfremt instruktøren er deltidsansat brandmand. Det må desuden betragtes som en potentielt skrøbelig balance i forhold til kadettens skoleforløb, at vedkommende tages ud af normal skolegang en uge i træk, ligesom det kan vise sig problematisk i forhold til kadetternes respektive skoler.

På den positive side giver det en unik form for sammenhold blandt kadetterne samt kadetter og instruktører imellem, når undervisningsforløbet koncentrerer og således intensiveres. Dette har både instruktører og kadetter gentagne gange givet udtryk for i forbindelse med evalueringen. Det er desuden forbundet med begejstring og en følelse hos kadetterne af at tilhøre noget særligt, når de tages ud af skolen for at deltage i Projekt Brandkadetter og dette bærer en vigtig signalværdi overfor kadetternes kammerater og jævnaldrende.

Konkret i forhold til ugeforløbet opstår desuden muligheder for at skabe undervisning, øvelser og oplevelser for kadetterne, som kun i meget begrænset grad kan lade sig gøre med én ugentlig undervisningsgang, som BiD ellers anbefaler. Det betyder blandt andet, at det kan lade sig gøre at inkludere overnatning i opstartsforløbet, som desuden bidrager til, at kadetterne allerede tidligt bliver vænnet til samværsform, krav og struktur. Endelig bliver det muligt på kort tid at flytte kadetterne fagligt og socialt samt eksponere denne udvikling i form af opvisning allerede ved afslutningen af ugeforløbet. Dette giver mulighed for, at både projekt og kadetter får muligt for meget hurtigt at opleve succes og udvikling.

Samlet set er ugeforløbet en succesfuld struktur, som giver markant flere fordele end ulemper. Følgende tabel opsummerer:

Fordele	Ulemper
Stærkt sammenhold tidligt i forløbet mellem kadetter og kadetter og instruktører	Behov for store instruktørressourcer, hvor flere er nødsaget til at bruge fx feriedage
Følelse blandt kadetterne af, at forløbet er noget særligt, når de tages ud af skolen en tid	Ugeforløb trækker veksler på kadettens skolegang og kan komplicere forholdet til skolerne
Friere hænder for instruktører til at lave længere øvelsesforløb	
Mulighed for overnatning og ryste-sammen-ture	
Hurtig eksponering af kadetternes udvikling ved opvisning i ugeforløbet slutning	
Koncentreret undervisning, som skaber et stærkt fundament for det videre arbejde	

Læringspunkt: Et koncentreret ugeforløb, der har fokus på at være en helhedsoplevelse frem for udelukkende beredskabsfaglig undervisning skaber et stærkt fundament i form af sammenhold mellem kadetter og mellem kadetter og instruktører.

Anbefaling: Ugeforløbet bibeholdes og udvikles med fortsat fokus på samarbejdsøvelser og oplevelser, som trygt og trinvist bidrager til at flytte personlige grænser for kadetter dér hvor de er.

Involvering af SSP

Projekt Brandkadetter i Holstebro er som nævnt forankret i et samarbejde mellem Holstebro Brand og Redning og SSP i Holstebro Kommune. Det er en konstellation, som afviger fra Brandkadetter i Danmarks anbefaling om forankring udelukkende i beredskabet og medfører en række anderledes forhold for projektet i Holstebro set i forhold til andre brandkadetprojekter rundt om i landet. Et kerneelement i grundtanken fra BiDs side er, at kadetterne gennem deres involvering i brandkadetkorpserne kommer i kontakt med, får sparring fra og indgår i en mester-elev relation med brandfolk, som netop ikke er de pædagoger som nogle af de deltagende unge ellers møder i deres tilværelse. Det tilstræbes, at de unge skal kunne indgå i en meningsfuld relation med voksne gennem en tilknytning, som er forankret i en erhvervsmæssig faglighed og et tilhørsforhold til et fællesskab på lige vilkår med de voksne instruktører. I Holstebro bringes det pædagogiske element tilbage ind i relationen til de unge og en del af grundtanken fra BiDs side forbi-gås således til fordel for en struktur, som til gengæld giver andre fordele.

Særligt de beredskabsfaglige instruktører, der er tilknyttet projektet, giver udtryk for, at involveringen af SSP fungerer godt og tilføjer projektet en styrke, det ikke ellers ville have haft. Mere konkret har den involverede gadeplansmedarbejder fra SSP, med sin faglighed og netværk, af flere omgange haft mulighed for at angribe en problematik med en kadet på en måde, som de beredskabsfaglige instruktører mener at have haft svært ved. Gadeplansmedarbejderen er indgået i instruktørstaben som en form for støtteinstruktør, der har haft fokus på de mere pædagogiske udfordringer i arbejdet med kadetterne således, at de beredskabsfaglige instruktører har kunnet fokusere deres indsats på det faglige indhold af undervisningen.

Gadeplansmedarbejderens kendskab til kommunale muligheder og netværk, der kan komme de unge til gavn har vist sig af stor værdi i situationer, hvor en ung har haft gavn af yderligere, kommunal hjælp eller hjælp fra en person med socialfagligt kendskab. Dette gælder både i forhold til den unge selv, men også i forhold til at repræsentere den unge fx overfor dennes skole eller andre myndigheder. Gadeplansmedarbejderens faglighed, har i høj grad været brandfolkene til støtte, hvilket gentagne gange er kommet til udtryk i forhold til specifikke udfordringer, som undervejs er opstået i forhold til kadetternes trivsel. En stor del af disse positive erfaringer må tilskrives den konkrete gadeplansmedarbejders evne til at indgå i Projekt Brandkadetter på projektets præmisser som forskellige fra andre tiltag og initiativer i kriminalpræventivt eller lignende regi, som medarbejderen ellers er beskæftiget med. Samtidig må det, i projektsammenhæng, vurderes at resultere i en vis personafhængighed, som det er vigtigt at være opmærksom på, såfremt projektets organisatoriske sammensætning ændres. Det må ligeledes betragtes som et opmærksomhedspunkt, at de pædagogiske udfordringer ikke udelukkende varetages af pædagog-faglige instruktører, fordi der her gås på kompromis med projektets grundtanke.

Læringspunkt: Involvering af SSP i Projekt Brandkadetter giver en stærk kombination, der tilbyder et ekstra sikkerhedsnet for de beredskabsfaglige instruktører. Samtidig beror succesen i høj grad på de konkrete personer, der er involveret, hvilket giver anledning til en vis sårbarhed i projektkonstellationen, som bør tænkes ind fremadrettet

Anbefaling: Det tilstræbes, at der i Holstebro ikke opstår et u hensigtsmæssigt skel mellem 'pædagogisk' og 'beredskabsfaglig' instruktør i Projekt Brandkadetter, således at brandfolk blot varetager beredskabsfaglig undervisning og ikke involverer sig i de udfordringer, som har mere pædagogisk karakter

Samarbejde med andre aktører

Projekt Brandkadetter i Holstebro er som nævnt forankret i beredskabet og SSP, men derudover afhænger projektet af en række andre aktører, som indgår i samarbejdet omkring kadetterne og som spiller en væsentlig rolle i projektets forløb.

Skolerne

De unge, der deltager i Projekt Brandkadetter i Holstebro, rekrutteres som nævnt af beredskabet i samarbejde med de unges skoler. Det er de lærere, som er nærmest de unge i hverdagen, som konsulteres omkring behov og potentiale for bestemte unge i at deltage i Projekt Brandkadetter og som efterfølgende hjælpes til at ansøge. Her spiller lærere og skoler en stor rolle i forhold til projektet, men til gengæld har der, særligt i forbindelse med det første hold af kadetter, været en bemærkelsesværdig mangel på lærerinvolvering i forhold til de mere konkrete aktiviteter, kadetterne har deltaget i. Som en instruktør beskriver det her:

Det er tungt...de er jo vældig engagerede så længe det er indenfor skoletiden, men når de bliver inviteret med ud og se opvisningerne eller noget ekstra, så er de ikke-eksisterende...De er super glade for at vi gør det for kadetterne, men på ingen måde deltager de i det. (Instruktør)

Det fremgår tydeligt, at instruktøren finder samarbejdet med kadetternes skolelærere tungt når det omhandler arrangementer, som ligger uden for lærernes arbejdstid. Særligt opvisninger og arrangementer, hvor kadetterne forventes at levere et højt niveau på de indlærte, brandmandsfaglige kompetencer, spiller en særlig rolle i kadetternes læringsproces og forståelse af sig selv som brandkadetter. Derfor må det også betragtes som centralt, at kadettens primære undervisere anskueliggør kadettens nyerhvervede kompetencer og lærevillighed for skolelæreren. Begivenheden er derfor vigtig for samarbejdet mellem aktørerne omkring brandkadetkorpset – i dette tilfælde samarbejdet mellem beredskabet og kadettens skole.

Læringspunkt: Skolerne spiller en stor rolle i rekrutteringsfasen til projektopstart, men tager efterfølgende blot meget begrænset del. Det betyder, at skolerne ikke får direkte indblik i kadettens udvikling, ligesom kadetten kun har begrænsede muligheder for at demonstrere nylærte kompetencer og således være med til at redefinere sig selv i andre, sociale kontekster

Anbefaling: Det undersøges, hvorledes der kan skabes opbakning til deltagelse fra brandkadetternes skoler også efter projektstart, således at kadetternes primære undervisere får direkte indtryk af den pågældende kadets fremskridt og succesoplevelser

Samarbejde med Ungdomsskolen og Jydske Dragon Regiment

To andre aktører, som spiller en særlig rolle i forhold til Projekt Brandkadetter i Holstebro er Ungdomsskolen og Jydske Dragon Regiment. Ingen af de to aktørers involvering indgår i BiDs anbefalinger, men er helt centrale i Holstebros projektmodel. Ungdomsskolen varetager rammerne for brandkadetkorpset, som er tilbuddet til kadetterne efter endt grund- og praktikforløb og står som en ramme med en meget stor grad af frihed for

brandkadetinstruktørerne, som hermed får adgang til Ungdomsskolens faciliteter og materiel uden at give køb på forankringen, som fortsat ligger i beredskabet.

JDR spiller en helt central rolle særligt i forhold til grundforløbet for kadetter og ildfluer, hvor overnatningen på kasernens øvelsesområde og natøvelsen forbundet hermed til stadighed står som en positivt overvældende oplevelse for kadetterne, som det vil blive gennemgået senere i rapporten i forbindelse med konkrete kadetperspektiver.

Falck

Falck er del af styregruppen for Projekt Brandkadetter i Holstebro og indgår som sparingspartner og deltager heri, ligesom flere instruktører i Projekt Brandkadetter er ansat i Falck som deltidsbrandfolk og således også her har en professionel tilknytning. Falck har desuden spillet en rolle på flere punkter i forbindelse med fx udlån af køretøjer, håndildslukkere og lignende i forbindelse med undervisning. Det er en rolle, som er værdsat i instruktørkorpset, men som samtidig har haft karakter af en vis mangel på fleksibilitet og der har været tilfælde hvor en løsning først er kommet i stand efter involvering af beredskabschefen. Dette forekommer usmidigt og gør arbejdsgange unødigt komplekse.

Læringspunkt: En beslutningskompetence højt i Falcks hierarki og til tider med flere led i resulterer i en mere kompleks og mindre smidig arbejdsgang i samarbejdet internt i Projekt Brandkadetter, hvori Falck indgår

Anbefaling: Det bør undersøges hvordan arbejdsgangen i samarbejdet med Falck kan lettes, så der opstår størst mulig fordel og smidighed for både Falck og Projekt Brandkadetter

Som det vil blive yderligere udfoldet i et senere kapitel, så har Projekt Brandkadetter mødt modstand og antipati fra flere ansatte i beredskabet undervejs, i særdeleshed nogle af de Falck-ansatte brandfolk, som ikke er involveret som instruktører i brandkadetkorpset. Det må forventes, at der altid vil være en vis grad af modstand mod et nyt startet projekt og at det ikke kan forventes, at alle betragter Projekt Brandkadetter som en godt initiativ. Men som vi senere skal se, så handler dette i nogle tilfælde om mangel på information og involvering af de pågældende brandfolk, og heri har Falck i projektets første år blot spillet en ganske lille rolle.

Læringspunkt: Det kan ikke forventes, at alle betragter Projekt Brandkadetter som et godt initiativ, men en del af den modstand og antipati projektet har mødt, hænger sammen med mangel på information og involvering af de ansatte i Falcks organisation, som ikke er tilknyttet Projekt Brandkadetter

Anbefaling: Det undersøges hvilke muligheder der er for, at Falck kan udbrede Projekt Brandkadetter indadtil i egen organisation på positiv vis og således bidrage til at nedbringe mistænksomhed og mystik omkring projektet blandt medarbejderne

Instruktører

Projekt Brandkadetters karakter og dynamik, viser det sig i evalueringen, har en ganske direkte sammenhæng med den tilgang instruktørerne bibringer projektet, som vi skal se nærmere på i det følgende.

Projektforståelse og motivation

Det giver umiddelbart mening, at de mennesker, som har tættest kontakt med de unge også er dem, der har størst indflydelse på projektets karakter, men der hvor det bliver særlig interessant er, at der er betragtelig forskel på om projektet karakteriseres af et brandfagligt sigte eller et forløb, som i højere grad retter sig mod en helhedsoplevelse, der også har social karakter. Heri spiller instruktørernes perspektiv en stor rolle for at skabe et indblik:

Interviewer: *Hvad oplever du som din største succesoplevelse med kadetterne?*

Instruktør: *Det er jo nok nu her når man ser dem bagefter. Hvordan nogle af dem har flyttet sig - X, der har fået arbejde, X på efterskole...X, der stiller op til interview med borgmesteren og journalister, der gerne må ringe til ham og høre hvordan det går. Det er jo så fedt, at de får det ansvar for det kunne de bare ikke i uge 12 (projektets først uge, red.)*

Som det ses i ovenstående, så fremhæver den pågældende instruktør i hvor høj grad kadetterne *har flyttet sig* personligt og socialt i forbindelse med forløbet, mere end at fremhæve kadetternes beredskabsfaglige niveau. Det samme gør sig gældende i følgende udsagn fra en instruktør, som ligeledes fremhæver kadetternes udvikling:

De piger der ikke anede hvad de skulle, deres verden i 8. klasse var bare helt ved siden af og pludselig så er der bare to, der for alt i verden skal være [ambulance-] reddere. At se at de på den måde har fået en øjenåbner og deltager 100% aktivt i tingene og gerne vil komme, er skide sure hvis programmet bliver aflyst og så er der kommentarerne fra forældrene. Det er super fint. Og det er så fedt at få den respons og de meldinger vi får fra lærerne med hvordan de ændrer sig i skolen. Det er det, der gør forskellen (Instruktør)

Her fremhæver en instruktør ligeledes, at kadetternes udvikling står som et helt central punkt i Projekt Brandkadetter, hvorved vi også får et indblik i positive tilbagemeldinger fra den pågældende kadets skole samt forældre. Desuden indikerer ovenstående udsagn, at der ligeledes skabes en interesse for beredskabsfaget, som åbner andre fremtidsperspektiver hos de deltagende kadetter.

Læringspunkt: Det konkrete fokus på den samlede oplevelse for kadetterne, frem for et fokus udelukkende på beredskabsfaglige kompetencer, bidrager til motivationen i Projekt Brandkadetter for både kadetters og instruktørers vedkommende

Anbefaling: Der bibeholdes i Projekt Brandkadetter et fokus på helhedsoplevelsen og de mere sociale arrangementer for de deltagende kadetter – og ikke udelukkende et fokus på beredskabsfaglige kompetencer

Fastholdelse af instruktører

En ikke ukendt problematik i relativt unge projekter er med det tomrum, der tenderer til at opstå efter den indledende projektperiode, hvor et givent projekt er velbeholdent gennem sit første forløb og står overfor at skulle over i noget, der måske bedst kan beskrives som en driftsfase. Det er ofte her, der opstår udfordringer omkring fastholdelse af både projektdeltagere og facilitatorer og det er således også en problematik, som bør tages op i forhold til Projekt Brandkadetter i Holstebro. Nogle af de udfordringer, instruktørerne har mødt, illustreres i det følgende:

De dage hvor jeg skal hente kl. 14 - jeg har fri allerede kl. 12 - men min eftermiddag er jo brugt, for jeg skal måske ned på brandstationen og have pakket nogle ting og nu skal vi jo helt til Ulfborg for at hente. Så jeg bruger jo 5-6 timer på det selvom jeg får løn for 3...Det er ikke så meget undervisningen, det har de andre instruktører heller ikke følt, det er ikke at være sammen med de unge mennesker, det er alt det der med at få tingene til at fungere så de unge ikke føler de er et problem, det er en udfordring(Instruktør)

Ovenstående er et eksempel på, at en instruktør italesætter nogle af de problematikker omkring tidsforbrug, som flere steder viser sig at have en indflydelse på fastholdelse af instruktører over et længere forløb. Konkret adresserer instruktøren, at en undervisningsgang for kadetterne kan beløbe sig til flere timer end undervisningen reelt varer – et vilkår, der må betragtes som almindelig kendt blandt instruktører og undervisere på tværs af beredskaberne. Det interessante i denne forbindelse er, at tidsforbrug i forhold til kadetter indskrives sig i, at Holstebro Brand og Redning primært udgøres af deltidsansatte brandfolk, som i forvejen har en anden, primær beskæftigelse end den beredskabsfaglige. Instruktørerne har altså, for de flestes vedkommende, i forvejen en arbejdsgiver-støttet aftale om at forlade arbejdspladsen i tilfælde af brandudkald. I forlængelse heraf kommer varetagelsen af instruktørvirket i Projekt Brandkadetter, som kræver yderligere tid og som i visse situationer må tages fra instruktørens primære arbejde. Det kan være nødvendigt at tage fri fra arbejde for at forberede undervisning af eller afhente kadetter. På den baggrund viser det sig, at de forpligtelser instruktøren har i forhold til sin primære arbejdsgiver besværliggør, at instruktøren kan forpligte sig til Brandkadetkorpset på længere sigt med undervisning en bestemt dag om ugen. Dette forstærkes yderligere af det faktum, at der ofte må indregnes en del forberedelsestid i forbindelse med undervisningen, hvilket betyder, at instruktøren ikke blot forpligter sig til selve undervisningen, men også i timerne forud med at forberede øvelse, materiel eller lignende.

Læringspunkt: Deltagelse som instruktør i Projekt Brandkadetter skal passes ind i både instruktørens primære beskæftigelse og instruktørens virke som deltidsbrandmand. Dette lægger ekstra pres på instruktørens privatliv samt relation til arbejdsgiver

Anbefaling: Der føres nær dialog med instruktører fra ledelsens side omkring tidsforbrug i forhold til undervisning, så instruktørerne støttes bedst muligt i at få primær beskæftigelse, ansættelse som deltidsbrandfolk og instruktørvirket i brandkadetkorpset til samvirke i balance

Anbefaling: Det bør overvejes om der skal indtænkes en alternativ organisering i projektet med en fast koordinator, som har fokus på og dedikeret tid til det praktiske arbejde omkring brandkadetkorpset

Coaching & mentorforløb

Et element, som desuden blev italesat i Holstebro Kommunes program for Projekt Brandkadetter var den ambition, at frivillige og klubfolk i Trivselshuset – beboerhuset i det boligområde flere af kadetterne kommer fra – skulle klædes fagligt på til at coache unge, ligesom instruktørerne i brandkadetkorpset skulle have et kursus i coaching. Dette er ikke sket, tilsyneladende fordi det er nedprioriteret i forhold til andre projektmæssige udfordringer. Der har desuden bredt vist sig en manglende motivation blandt de involverede instruktører for at indgå som mentorer for de unge – noget som oftest italesættes som en tidsmæssig udfordring. Balancen mellem arbejdsliv, privatliv og virket som instruktør for brandkadetterne trækker i forvejen ganske store veksler på instruktørernes tid.

Til gengæld er der i Holstebro fortsat fokus på at tilbyde de unge en mentor, som kan sparre med de unge i forhold til livsudfordringer og bidrage med vejledning i øjenhøjde omkring aspekter som fritidsjob, skolegang og livet også i bredere forstand. Der er planlagt et mindre forløb omkring det at være mentor i samarbejde med Care for young i Holstebro som del af at kunne tilbyde brandfolk og instruktører sparring på at indtage en eventuel mentorrolle for de unge. Dette er ikke afholdt inden evalueringens deadline.

Læringspunkt: Instruktørernes relativt store tidsforbrug i forbindelse med undervisning og forberedelse har indflydelse på manglende motivation for samtidig at indgå som mentor for de unge

Anbefaling: Der arbejdes på at tilknytte mentorer med tilknytning til beredskabet til Projekt Brandkadetter – eventuelt ved rekruttering af yderligere instruktører, som desuden er interesserede i at indtage en mentorrolle for en eller flere af de unge

Erfaringsudveksling & uddannelse

Udover, at flere af instruktørerne i Projekt Brandkadetter har været på kursus i BiD-regi som brandkadetinstruktører og at flere endnu må formodes at blive uddannet her, spiller erfaringer fra andre brandkadetprojekter en markant rolle i forhold til udviklingen af projektet i Holstebro. Ligeledes kan videreuddannelse af instruktører med fordel indtænkes som en måde fortsat at udvide instruktørernes viden og motivation på området.

Et eksempel på erfaringsudveksling fra Holstebros side består i, at ud af en mindre konflikt med en ildflue, opstod et kursus for instruktørerne i Projekt Brandkadetter omkring beføjelser og magtanvendelse faciliteret af en af kommunens jurister. Dette kursus blev desuden tilbudt til de omkringliggende beredskaber, som ligeledes har brandkadetkorps. I tilbygning til dette planlægger Holstebro desuden at gennemføre et mindre forløb omkring kulturforståelse, varetaget af kommunens tosprogskonsulent, for instruktører i Projekt Brandkadetter såvel som for omkringliggende beredskaber med brandkadetprojekter.

Ovenstående er eksempler på tre ting. For det første, at der i forbindelse med en uforudset situation bliver taget initiativ til opfølgning, i dette tilfælde i form af et mindre forløb omkring magtanvendelse. For det andet, at der fortsat tænkes i mindre uddannelsesforløb for de involverede instruktører, der således får mulighed for fortsat at dygtiggøre sig og dermed bibeholde motivationen gennem personlig og faglig udvikling. Og endelig, at Projekt Brandkadetter i Holstebro tager initiativ til at indgå i erfaringsudveksling på tværs af beredskaber og således indskriver sig i en aktiv erfaringsudveksling og udvikling af brandkadetkorps ikke bare lokalt, men også i bredere forstand på tværs af landet.

Læringspunkt: Videreuddannelse bidrager til at udvikle instruktører fagligt og personligt, således at de føler sig positivt udfordret på flere parametre og ikke blot i den daglige undervisning og samvær med de unge

Anbefaling: Projektledelsen arbejder fremadrettet med regelmæssige kurser og videreuddannelse for brandkadetinstruktører i Holstebro – både som del af strategi for fastholdelse af instruktører og som bidrag til erfaringsudveksling for omkringliggende brandkadetkorps

Projektets effekt på kadetter og ildfluer

Et element som i særlig grad kan tjene til at afdække Projekt Brandkadettens dynamik og udviklingspotentialer består i at afdække kadetternes motivation for at deltage i uddannelses- og praktikforløbene. Det drejer sig i særdeleshed om de elementer i forløbet, som kadetterne giver udtryk for præger deres oplevelse og deres forståelse af at være brandkadetter.

Kadetternes motivation

I det følgende skal vi se hvorledes kadetternes motivation for at deltage i projektet rummer flere perspektiver og peger på, at kadetterne opfatter Projekt Brandkadetter i Holstebro som et initiativ, der lykkes med at være aktiverende, praksisnært og involverende.

Følgende udtalelser fra brandkadetter omhandler de forskellige perspektiver, de unge har på det at være brandkadetter:

Når man tager sin indsatsdragt på, så bliver man lidt en anden person og nu skal jeg bare ud og slukke ildebrand! Og redde liv! Og det er bare så fedt – det er ikke noget med, at man skal høre om teori som man ikke får lov til at prøve selv. At bruge ét minut på at få tøjet på og så bare komme i gang! Jeg tror jeg er en af dem, der er allergladest for at gå der. Bare det med, at komme derud, der er som om det er blevet et andet hjem med de andre (Brandkadet, pige, 15 år)

Ovenstående kadets udtalelse peger på tre elementer, som hver især fortæller noget om den unges oplevelse af at være brandkadet. For det første refererer kadetten til, at undervisningen til brandkadet skiller sig ud fra den undervisning kadetten er vant til andre steder fra ved at være praksisnær – *det er ikke noget med, at man skal høre om teori, som man ikke får lov at prøve selv*. Kadetten oplever altså at blive direkte involveret og prøve tingene i praksis. Samtidig peger kadetten på det sammenhold, *et andet hjem*, der er opstået med de andre kadetter er på den måde et udtryk for at sammenholdet blandt kadetter og instruktører har central betydning og positiv effekt. Og endelig peger kadetten på et interessant fænomen, som består i at man *bliver lidt en anden person*, en person, som koncentrerer sig om at slukke brand og redde liv. Motivation og relevans er således tydelig for kadetten, som tager både faglighed, sammenhold og personudvikling på sig.

En anden kadet fremhæver endnu et element, som beskriver motivationen for at deltage,

et element som desuden stemmer godt overens med Projekt Brandkadettens grundlæggende ambition om også at kunne være rekrutteringsplatform:

Det kunne være sjovt at være HLR-instruktør [instruktør i Hjerte-Lunge-Redning, red.] og sådan. Det kunne også være fedt at blive frivillig brandmand, i hvert fald grunduddannet. Det har jeg overvejet, det kunne jeg godt tænke mig, det kunne være sjovt. (Brandkadet, dreng, 15 år)

Kadetten udtrykker her at Projekt Brandkadetter også tilbyder et fremtidsperspektiv på den måde, at han kan se sig selv i et videre virke i redningsberedskabet. Kadetten fremhæver desuden endnu en læringsmotivation, som består i at videreudvikle sig også i instruktørvirke.

Projekt Brandkadetter som anderledes læringsforum

En central del af tankegodset bag Holstebro ambition for Projekt Brandkadetter består i, at projektet skal bidrage ved at være et læringsforum, som er anderledes og kan tilbyde en anderledes tilgang, end de unge kender fra deres vante skolegang. Som vi skal se i det følgende, findes der blandt de deltagende kadetter en stærk indikation af, at Projekt Brandkadetter lykkes med netop dette:

Interviewer: *Er der forskel på en skolelærer og en brandkadetinstruktør?*

Brandkadet: *Ja, jeg synes der er stor forskel. Der er forskellige autoritet Brandkadetinstruktøren kan du gå og have det sjovt med, men ikke på samme måde med læreren. Brandkadetinstruktøren kan du gå og have det skægt med og man er mere sammen, end man er med en lærer, det er på en anden måde. En lærer, det er oppe i skolen, og når man tager hjem, så er det det. Her har vi jo også været i weekenderne og haft overnatninger og sådan noget.*

Kadetternes forhold til instruktørerne hænger således sammen med kadetforløbets rammer – som er helt anderledes end de rammer, kadetterne oplever i skolen. Til forskel fra skolens rammer involverer kadetundervisningen også aktiviteter, som ligger udover en normal undervisningsuge. Kadettens fortælling indikerer desuden, at kadetinstruktørerne positionerer sig anderledes end en skolelærer, både gennem et andet, fagligt felt og i kraft af en anderledes kultur om det kadetten kalder *autoritet*. Videre karakteriserer en anden kadet nogle af de forskelle, vedkommende oplever mellem indhold i kadetforløbet og kadettens skoleundervisning:

Interviewer: *Hvordan adskiller det at være til brandkadet sig fra det at gå i skole?*

Brandkadet: *Nærmest alting. På den måde at i skolen er man sådan mere bogagtig og der er ikke meget spænding. Det er bare teori, teori, teori. Hos brandkadet er der spænding og adrenalin og man får rent faktisk lov til at prøve at stå med brandslukkeren, hvor den ovre i skolen bare hænger på væggen.*

Der kan ikke være tvivl om, at kadetterne opfatter Projekt Brandkadetter som et læringsforum, der er klart forskelligt fra det, der tilbydes dem i folkeskolen.

Læringssspring

En del af evalueringens sigte har bestået i at identificere nogle af de aktiviteter, der i særlig grad har givet udslag i læring for kadetterne, for således at kunne pege på elementer i forløbene, der i særlig grad udmærker sig som velfungerende for projektet. Som udgangspunkt sker der små læringssspring for kadetterne hele tiden i forbindelse med

undervisning, på forskellige måder for forskellige mennesker og på forskellige tidspunkter. Læringspring kommer særligt til udtryk – også i evalueringsperspektiv – i situationer, hvor kadetter skal trække på flere forskellige ting, de har lært, og derfor har brug for at sammensætte læring fra en række forskellige situationer. En instruktør fortæller om en situation, hvor vedkommende i særlig grad oplever at have set en forskel i kadetternes udvikling:

Den episode jeg husker bedst tilbage på, som har flyttet dem mest er der, hvor vi var ude og sove på kasernen og drengene, som var de små konger, ikke ville i seng, men holdt den kørende hele natten. Og da det så blev morgen og vi skulle pakke ned og det hele, der står de her tre drenge omkring mig og det var lige før tårerne var der, så trætte var de og de deltog ikke i pakning og oprydning... Nå ok - jeg tog hver af dem, vendte dem om så de kiggede væk fra mig og ud på de andre, som gik og hev plækker op og hev barduner ned og bare fik tingene til at køre. Så vendte jeg dem om igen. Nå, konger, hvem er det, der er de seje nu? Puhå, det var træls. At de stod der og tudede og alle de andre kørte på. Og så vendte de sig om og så gik de faktisk i gang, så deltog de i gruppen og fik ryddet op og skulle vise at det kunne de også... Jeg tror faktisk det var der vi rykkede dem mest. (Instruktør)

Det er i overvejende grad i sammenhæng med grænsebrydning, at der hos kadetterne kan spores konkrete læringspring. Instruktørerne tegner et billede af, at det er situationer, hvor kadetterne har følt sig på fremmed mark eller uden for deres vantekompetencefelt, men alligevel har løst opgaven, der står som markante begivenheder, hvor de virkelig har oplevet læring. Det samme giver kadetterne udtryk for:

Vi var ude hele natten sammen med soldaterne [hos JDR, red.] og midt om natten var der eksplosioner og vi skulle ud og lave førstehjælp ude midt i skoven. Og så dagen efter på vejen hjem i sprøjten kørte vi en anden vej og så skulle vi pludselig være klar! Så var vi inde og røgdykke i et rigtigt hus selvom vi var vildt trætte og havde været i gang i lang tid og der skulle vi virkelig vise vi kunne! (Brandkadet, dreng, 15 år)

Ovenstående er et eksempel på en oplevelse fra et undervisnings- og oplevelsesforløb som løb over et lille døgn, hvor kadetten giver udtryk for, på trods af træthed, at have overkommet forløbets udfordringer på en måde, som har været en succesoplevelse. Som i eksemplet her sker det konkret gennem et længere undervisningsforløb over mange timer, hvor kadetterne trækker på en række af de ting, de har lært, som kædes sammen på en måde, hvor de får en forståelse af at have flyttet sig læringsmæssigt.

En anden kadet beskriver herunder en oplevelse fra sin første øvelse med røgdykning:

Den sjoveste oplevelse var da vi skulle ned i kælderen, der var røgfylt og røgdykke, det var faktisk rigtig sjovt. Vi kunne ingenting se. Jeg var lidt bange, men så da jeg kom derind tænkte jeg, nu prøver jeg alligevel. Det var mega sjovt, for jeg var jo bange i starten, men da jeg var derinde og prøvede det, så var det sjovt (Brandkadet, dreng, 15 år)

Som det ses sker læringsspringene ikke mindst i sammenhæng med en vis grad af grænsebrydning, hvor kadetter befinder sig i situationer, der er radikalt anderledes end situationer, de ellers befinder sig i. Her bliver kadetterne vejledt til at indgå i øvelser, som udfordrer deres selvforståelse og opfattelse af egne evner og grænser. Læringspring må

forventes at optræde som mindre skridt, der sker løbende i forbindelse med undervisning eller øvelse. De tidspunkter, hvor de bliver særligt synlige er netop i de situationer hvor forskellige kompetencer kobles sammen og giver anledning til en forståelse hos kadetten om at have erhvervet sig en kompetence, som kan sættes i spil i en konkret sammenhæng.

Opvisninger

Kadetternes udvikling kommer særligt til syne under de opvisninger, der markerer afslutningen på de enkelte forløb. Opvisningerne finder sted foran familie, venner, presse og andre interesserede. At udviklingen kommer sig til udtryk her hænger ikke blot sammen med, at det er her kadetter demonstrerer deres nyerhvervede, beredskabsfaglige færdigheder, men ligeledes fordi der her kan observeres et sammenløb af samarbejde, teknisk kompetence, stolthed og oplevelse sammen med instruktørerne:

Der følte jeg mig som en rigtig brandmand - der er nogen, der kigger på og nu skal jeg redde en eller anden og det hele (brandkadet, 15 år)

Ovenstående refererer til den opvisning, der markerede afslutningen på grundforløbet, en opvisning som fylder meget i kadetternes bevidsthed. De arbejder hårdt, er stolte over at vise deres erfaringer frem og føler sig for første gang som rigtige brandfolk, fordi de pludselig står på mål med det overfor andre end instruktørerne.

Det er der, hvor alt det du har trænet det skal virke – der skal du bare vise, at du kan det. Og, at der er nogen, der står og ser på, det er helt vildt. De synes det er flot, at vi har formået at lære så meget og at vi har styr på det vi laver. Man er på, på en anden måde når nogen ser på, nu skal det ligesom gøres rigtigt. Det giver en fed fornemmelse, for alle har det samme mål og der skal være gang i den. (Brandkadet, 15 år)

Der opstår en særlig intensitet til opvisningerne, hvor alle elementer i kadet- og instruktøridentiteterne samler sig til et hele. Instruktørernes tillid og krav, kadetternes samarbejdsforløb og publikums positive forventninger smelter sammen til en meningsfuld sammenhæng, som i sig selv konstituerer et markant læringspring, der bør betragtes som et skel i forløbet for brandkadetterne.

Begge elementer – læringsspringet kadetten oplever i forberedelse og gennemførelse af opvisning og stoltheden af, at være brandkadet – spiller helt centrale roller i kadettens udvikling. Der er således ikke blot tale om, at kadetterne er glade for at kunne fremvise deres nyerhvervede kompetencer for andre, der er tale om, at opvisningerne på deres helt egen måde opsummerer en grænsebrydning og en udvikling for kadetten. Og på denne måde bliver det således en begivenhed, som må betragtes som en oplagt mulighed for at støtte kadetten i sin udvikling og sin læring.

Læringspunkt: Det er i høj grad i forbindelse med opvisninger, at kadetten får mulighed for at mærke sine egne læringspring – og mulighed for at fremvise nyerhvervede kompetencer for andre end blot instruktørerne

Gennemførelse & frafald – grundforløb og praktik

I nedenstående ses en oversigt over gennemførelse og frafald på henholdsvis brandka-

det- og ildflueforløbene. Der er tale om frafald på grund- og praktikforløb, hvor det videre forløb i brandkadetkorpset ikke er medtaget. Dels fordi der i skrivende stund kun er opstartet brandkadetkorps for kadetterne, ikke for ildfluerne, og dels fordi pointer omkring frafald i regi af brandkadetkorpset behandles i følgende afsnit om fastholdelse.

	Startet	Gennemført	Frafaldsprocent
Brandkadetter	12	12	0%
Ildfluer	12	10	16,7%

Som det ses i boksen ovenfor har der overordnet kun været et ganske lille frafald på grund- og praktikforløb i Projekt Brandkadetter – i alt 8,3% på de to forløb samlet. Desuden knytter frafald sig udelukkende til ildfluerne – der har intet frafald være hos kadetterne i uddannelsesforløbet.

Den ene ildflue trådte efter længere tids dialog med instruktørerne ud af projektet med baggrund i manglende motivation. Ildflueforløbet appellerede ikke til ham og han mente sig, til en vis grad, presset ind i projektet af sine omgivelser, blandt andre af sin familie og af en skolelærer. Den anden ildflue blev taget ud af projektet med baggrund i, at hun krævede en uforholdsmæssig stor en grad af opmærksomhed fra instruktørernes side og derfor ikke kunne rummes i projektet. Ildfluen er meget udfordret familiemæssigt, socialt og adfærdsmæssigt, og projektledelsen har ikke ment at kunne rumme hende uden at gå på kompromis med de resterende ildfluers udbytte af projektet. Det resulterer i to overvejelser, dels af praktisk og dels af mere generel karakter. Den første relaterer sig til rekruttering, hvor spørgsmålet må stilles om den ildflue, som helt manglede motivation for deltagelse, i første omgang var fejlrekrutteret. Den anden overvejelse relaterer sig til projektkonstellationens rummelighed og dennes praktiske formåen sat i forhold til projektidealene både fra BiDs og Holstebro Kommunes side. På den ene side er Projekt Brandkadetter karakteriseret af netop rummelighed og en filosofi, der lægger vægt på at kunne gå det ekstra stykke i samarbejdet med en ung, som sikrer at vedkommende ikke endnu engang føler sig tilsidesat eller tabt. Og på den anden side ses det italesat i Holstebro, at projektet ikke er et såkaldt socialpædagogisk projekt. Hvor grænsen går må være anledning til fortsat overvejelse i Holstebro.

Læringspunkt: Frafall af de to ildfluer giver anledning til fortsat overvejelse og diskussion blandt instruktører og projektledelse i hvor høj grad projektet skal kunne rumme meget udfordrede unge og under hvilke omstændigheder.

Fastholdelse i brandkadetkorps

I kølvandet på succesen med en gennemførelsesprocent på 100 på kadetternes grund- og praktikforløb er der i forbindelse med brandkadetkorpset til gengæld opstået udfordringer omkring fortsat deltagelse. Der er, på nær for tre-fire af kadetternes vedkommende, tale om sporadisk deltagelse i brandkadetkorpset, hvorfor det heller ikke giver mening at behandle egentligt frafald. Det skyldes flere ting, dels er en enkelt kadet flyttet fra Holstebro, ligesom tre er startet på efterskole, hvorfor deltagelse i brandkadetkorpset på hverdagsaftener viser sig problematisk. Men som det ses herunder får dette fald i deltagelse indflydelse på de resterende kadetters engagement:

Interviewer: *Kommer du til at fortsætte til Brandkadet?*

Kadet: *Ja, i det omfang det er muligt for mig... Det kommer an på hvad der sker,*

det kommer an på indholdet af brandkadet og hvad der sker... Men det når måske en hverdag på en tidspunkt, hvor der sker noget andet. Vi er tre-fire der dukker op og så kan vi jo ikke engang kan lave en B/C-udlægning. (Brandkadet, dreng, 15 år)

Kadetten her giver altså udtryk for, at hans fortsatte deltagelse kommer til at afhænge af det specifikke program, hvor interessant han kommer til at finde det i forhold til andre aktiviteter og, som det ses til sidst, har det ligeledes indflydelse på kadettens indstilling, at undervisningsprogrammet kan være svært at gennemføre med et antal kadetter, der dukker op. Dette er langt fra enestående. De relativt få kadetter, der dukker op stort set hver gang viser sig desuden i høj grad at være dem, der har en interesse for beredskab og har gjort sig tanker om en mulig, fremtidig karriere i beredskabet.

Hvad vi yderligere kan læse ud af ovenstående citat er, at den dalende motivation og sporadiske deltagelse for mange kadetters vedkommende har en selvforstærkende effekt. Når blot få dukker op fra gang til gang udfordres indholdet i Brandkadetkorpset på den måde, at det kan være svært at gennemføre undervisning og særligt øvelser med få deltagende kadetter. Dette er til stor frustration for de kadetter, der deltager regelmæssigt og udfordrer i væsentlig grad mulighederne for at fastholde de resterende unge i brandkadetkorpset.

Projekt Brandkadetter i Holstebro arbejder i skrivende stund med at samle undervisningen i brandkadetkorpset på en enkelt weekend-dag om måneden for derved at opnå deltagelse af de kadetter, som er på efterskole eller lignende i hverdagene. Det har indtil videre mødt opbakning fra kadetternes side, men det rejser til gengæld spørgsmål om hvorvidt det med den løsning lykkes at rumme de mere udfordrede kadetter, der kan tænkes i højere grad at ville profitere på at deltage i undervisning og opvisninger med kortere mellemrum, hvor brandkadetkorpset således ville udgøre et ugentligt tilhørsforhold.

Læringspunkt: Når det sociale sammenhold udfordres i brandkadetkorpset ved at deltagelsen daler, er det i særlig grad de kadetter, der kan forestille sig et fremtidigt virke i beredskabet, som fortsat dukker op.

Anbefaling: Det bør overvejes om det på sigt kan lade sig gøre at etablere brandkadetkorpset som en ugentlig begivenhed, således at de mere sårbare af kadetterne fastholdes i korpset og ikke mister interesse eller tilhørsforhold på grund af for lange mellemrum mellem mødegange

Projektet indadtil og udadtil

Over de følgende sider skal vi stifte nærmere bekendtskab med Projekt Brandkadetters relationer udadtil, herunder et fokus på de erfaringer, der blev tilført projektet udefra i forbindelse med etableringen.

Hvad kunne man have brugt på forhånd – erfaringer fra etablering

Det brandkadetprojekt, der så dagens lys i Holstebro i marts 2015 var det første af sin slags i kommunen, hvorfor der fra projektledelsens side i høj grad blev trukket på erfaringer andre steder fra. Nogle af de læringspunkter omkring opstarten, som alligevel er kommet til udtryk i forbindelse med evalueringen ses i det følgende, læringspunkter som primært relaterer sig til mere konkret erfaringsudveksling:

Det kunne have været godt hvis instruktørerne havde haft mulighed for at tage ud til et andet korps en dag eller to og deltage i undervisningen...Fra dag 1 i oplæringsperioden havde det bestemt ikke gjort noget at der var noget hvor man kom ud og fandt ud af sådan noget. Det var fint at have en udefra til at fortælle, vi sugede jo til os i tre timer, men det var mere det praktiske - skal de se ild, skal de ikke se ild, skal de bruge stiger eller ej, men selve arbejdet med børnene og hvordan man taler til dem, hvordan man rykker dem og hvordan man gør tingene, der var vi helt blanke. Det er i hvert fald den hårde måde vi har lært det på gennem kadetforløbet (Instruktør)

I citatet ovenfor udtrykker instruktøren to ting. For det første, at det kunne have været givtigt for de kommende kadetinstruktører i Holstebro at tage på besøg ved et fungerende kadetkorps et andet sted i landet og for det andet, at der i højere grad var inviteret eksterne instruktører til Holstebro for således at kunne bidrage med et mere rutineret blik på det første forløb. Sidstnævnte skete i forbindelse med forberedelsen til opstart, som instruktøren giver udtryk for. **Særligt i forbindelse** med den konkrete undervisning peger evalueringen på, at instruktørkorpset havde haft god brug af ekstra sparring udefra, et læringspunkt som med fordel kan indtænkes til senere forløb, ligesom der heri ligger en oplagt mulighed for at dele erfaringer med nystartede brandkadetkorps hos de omkringliggende beredskaber fremadrettet.

Læringspunkt: Yderligere erfaringer omkring opstart af brandkadetkorps kunne med fordel have været indhentet inden projektstart – primært i form af konkret sparring udefra i forbindelse med de første undervisningsdage

Anbefaling: Holstebro tager udgangspunkt i egne erfaringer omkring opstart af kadetforløb og bidrager til erfaringsudveksling, der kan støtte nyetablerede korps andre steder i landet

Fritidsjob

I forhold til Projekt Brandkadetters ambition om at indeholde et erhvervmæssigt element indgår Holstebros eget succeskriterium om, at en stor procentdel af kadetterne opnår et fritidsjob. I den forbindelse udtrykker flere kadetter i samtaler og interviews, at de ikke mener at have tid til at varetage et fritidsjob fordi deres andre fritidsaktiviteter sammenholdt med skolekrav som lektielæsning ikke efterlader overskud til også

at have arbejde. Det betyder reelt, at aktiviteter som deltagelse i brandkadetkorpset kommer til at overskygge Projekt Brandkadetters ønske om, at de deltagende unge skal opnå fritidsjob. Samtidig fortæller flere kadetter, at deres fremtidige, erhvervs-mæssige karriere jævnligt optræder i deres overvejelser, hvorfor de fremhæver ønsket om at komme i erhvervspraktik eller stifte bekendtskab med arbejdspladser på anden vis. Det betyder, at hvor fritidsjob i flere tilfælde nedprioriteres til fordel for virket som brandkadet, så skal dette ikke ses som mangel på interesse for erhvervslivet og her opstår dermed muligheder for at hjælpe og påvirke kadetter på anderledes vis end det var tænkt indledningsvis.

Læringspunkt: Involvering i brandkadetkorpset og den tid, der prioriteres hér, kan være en medvirkende faktor til at fritidsjob nedprioriteres

Anbefaling: I tilbygning til arbejdet med at udvikle mindre praktikforløb for kadetterne opbygges en vidensbank og et netværk af kontakter som kadetterne kan trække på i forbindelse med deres obligatoriske 9. klasses praktik

Indflydelse i lokalområder

Som del af motivationen bag brandkadetprojekter landet over, såvel som i Holstebro, står ønsket om, at de deltagende unge i kraft af deres uddannelse til brandkadet, bered-skabsfaglige kompetencer samt indsigt, forståelse og relationer til brandmyndighederne, øger positiv indflydelse på deres respektive lokalområder. Dette gælder i særdeleshed de kadetter, der kommer fra udsatte boligområder, som plages af hærværksbrande og kriminalitet, i særdeleshed boligområdet 'Trekanten' i Holstebro. Det kendes andre steder fra, at kadetter fra udsatte boligområder til en vis grad får en positiv indflydelse på deres lokalområde i takt med at kendskabet til deres virke som brandkadet bredes. I Holstebro har ingen af kadetterne i forbindelse med evalueringen dog givet udtryk for, at deres virke som brandkadet har bragt dem i kontakt med deres lokalområde på anderledes vis end de ellers har haft. Kadetterne giver udtryk for, at de oplever en interesse for deres virke fra venner og familie, hvoraf flere må formodes at bo i kadetternes lokalområde. Men hvorvidt brandkadetterne reelt øver positiv indflydelse i forhold til nedsættelse af hærværksbrande, kriminalitet og lignende i deres lokalområder vil kræve en undersøgelse af større omfang. Det, der til gengæld må medtages i betragtning er, at kadetterne kun i lille grad har været eksponeret i deres lokalområder i større arrangementer som opvisninger eller lignende og således kun har haft mulighed for at udbrede kendskab til brandmyndighederne og virket som brandkadet til en begrænset kontaktflade.

Læringspunkt: Kadetternes indflydelse på deres egne lokalområder som rollemodeller sker i høj grad gennem eksponering af de unges kompetencer i de områder de kommer fra – fx gennem opvisninger eller lignende arrangementer

Anbefaling: Det bør undersøges hvorvidt der er grundlag for at videreuddanne kadetter til fx Hjerter-Lunge-Redningsinstruktører for derved at øge mulighederne for kadettens aktive deltagelse i at udbrede tryghed i sit lokalområde og derved fremstå som rollemodeller

Forventning om forvandling

I forbindelse med evalueringsarbejdet er fremkommet en interessant problematik, som relaterer sig til grundlæggende forestillinger om effekt og indflydelse af Projekt Brand-

kadetter. Problematikken er opstået i forbindelse med, at tre kadetter i umiddelbar forlængelse af afslutningen på grund- og praktikforløb, i stigende grad valgte at udeblive fra brandkadetkorpset og samtidig gjorde sig selv bemærket i politi- og SSP-mæssige sammenhænge. Én kadet var tæt på at blive involveret i en politisag om vold, en anden blev af politiet gentagne gange bemærket som del af en yderkreds omkring hærværks-tilfælde, dog uden at blive sigtet for nogle af forholdene. Det bemærkelsesværdige er, at disse forhold først så dagens lys i slutningen af uddannelsesforløbet af kadetterne og gav anledning til både skuffelse og undren blandt flere involverede i projektet, såvel instruktører som projektledelse.

Problematikken giver anledning til at behandle en grundforståelse, som ses hos flere involverede i Projekt Brandkadetter. Det drejer som det forventningsbillede, at Projekt Brandkadetter grundlæggende forandrer de deltagende unges tilgang også til resten af deres liv og de sammenhænge de indgår i – det være sig skole, arbejde og sociale relationer på mere generelt plan. Det er en forståelse, som har fået yderligere brændstof gennem meget positive tilbagemeldinger fra kadetternes skoler, hvor der i flere tilfælde bemærkes forandring i positiv retning i kadetternes deltagelse og engagement i undervisningen.

Læringspunkt: Projekt Brandkadetter bidrager, i nogle tilfælde og for nogle kadetter, til øget engagement og motivation fra kadettens side i skolesammenhæng.

Men ovenstående beskrivelse af kadetter på kanten af loven er et eksempel på, at Projekt Brandkadetter blot udgør en enkelt bestanddel af de unges referenceramme og sociale omgivelser. Kadetter kan meget vel inspireres til nye livsbaner, men det kan næppe forventes at alle kadetter, der kommer fra udfordrede miljøer eller føler sig tiltrukket af kriminelle miljøer kan eller vil distancere sig til deres baggrunde og i kraft af deres deltagelse i brandkadetkorpset her bliver klædt på i en sådan grad, at de formår at løsrive sig fra de sociale sammenhænge, de ellers befinder sig i. Brandkadetkorpset er et kraftfuldt alternativ til andre tilhørsforhold, men er samtidig et nyt tiltag, som kommer til at konkurrere med relationer, som har opbygget sig over en hel opvækst for kadetterne og som er dybt forankret i kadettens lokalmiljø, til forskel fra brandkadetkorpset. Man kan heller ikke forvente, at læringssucces i Projekt Brandkadetter automatisk fører til læringssucces i skolen, fordi der kun meget sjældent er en helt direkte sammenhæng mellem sociale sammenhænge på tværs af en menneskelig tilværelse. En indlært kompetence eller et karaktertræk skabt i én sammenhæng følger ikke nødvendigvis med over i en anden social sammenhæng, hvor et menneske allerede har en social rolle, en status og ganske konkrete forventninger til sig fra sine omgivelser. Projekt Brandkadetter kan til gengæld fungere som et alternativ til kadettens øvrige miljøer og på den måde vise den unge, at der er andre positive tilhørsforhold at skabe og stærk inklusion at finde andetsteds. På den ene side viser det sig gennem interviews med kadetterne, at størstedelen giver udtryk for at have fået positivt udbytte af "Projekt Brandkadetter", på den anden side vil det være risikabelt at antage, at dette udbytte er absolut kontekstafhængigt og uden videre kan overføres til andre sammenhænge. Skal der yderligere skabes mere direkte synergi mellem den unges liv som kadet og liv i øvrigt kræver det et tæt og varigt samarbejde mellem beredskabet/brandkadetkorpset og de lokalkvarterer og skoler, de unge kommer fra.

Læringspunkt: Projekt Brandkadetter tilbyder den unge et alternativ til en kriminel løbebane – men det er et tilbud den unge skal vælge til og det er ikke givet, at den unge i projektet klædes på til at forlade andre, dragende alternativer

Læringspunkt: Projekt Brandkadetter er ikke et projekt, hvor det kan forventes, at en udfordret ung helt og holdent forvandles fra rod til ansvarsfuld medborger blot gennem deltagelse i projektet. Men gennem Projekt Brandkadetter kan den unge få et indblik i, at der eksisterer stærke alternativer og således udgør projektet en vigtig og anderledes del af de unges muligheder

Anbefaling: Der arbejdes på et bredere og tættere samarbejde mellem Projekt Brandkadetter og kadetternes lokalområde, således at der tænkes mere helhedsorienteret omkring kadettens udvikling

Antipati og modstand

En ikke ukendt udfordring i forbindelse med relativt nyoprettede brandkadetprojekter består i antipati, inert og regulær modstand fra dele af beredskabets ansatte. Det er et fænomen, brandkadetprojekter har mødt flere steder i landet og Holstebro er ingen undtagelse:

Mange af brandfolkene både i Holstebro, Ulfborg og Vinderup har følt sig på sidelinjen i den grad og ikke er blevet informeret og har fået en form for antipati ift. det (Instruktør)

Som det ses i ovenstående, så er den pågældende instruktør meget bevidst om den antipati vedkommende identificerer hos sine kolleger i beredskabet, men vurderer samtidig, at modstanden i høj grad hænger sammen med mangel på information.

Et eksempel på hvorledes det ofte er ganske små ting, der skal til for at vende en stemning eller en kollektiv modstand fremkommer i forbindelse med, at de unge fik mulighed for i samlet flok at tage et skadested i øjesyn i forbindelse med en større indsats:

Da vi var i Ulfborg til brand [for at besøge et skadested, red.]... der kom ungerne jo hen og gav hånd, for det gør man jo når man er ved brandvæsenerne, så siger man jo goddag og giver hånd. Det syntes brandmændene var fedt og de snakkede med dem og fortalte om stigen og hvordan det var at være brandmand (Instruktør)

Her bliver det tydeligt hvordan de unges mestring af brandvæsenets praksis og traditioner bidrager til at skabe en genkendelse hos brandfolkene og således åbne op for et nyt blik på kadetterne, der på den måde, gennem bestemte praksisser, indskrives i et fællesskab, som går på tværs af brandfolk og fremstår som en markør for et bestemt tilhørsforhold. Det er blandt andre de elementer, som kan bidrage til at åbne op for en anden forståelse hos de brandfolk, der ellers har markeret sig som modstandere af projektet:

Nogle af dem, der har været allermest oppe at ringe og har syntes det har været noget lort og alt muligt er også dem, der har flyttet sig allermest ift. det... De havde jo et helt andet billede af hvad det var. De troede jo det var en flok hanekamme, der bare skulle ind og rettes af og det var det jo ikke, det var jo ganske almindelige børn. Og nogle fandt jo ud af at de var venner og veninder med deres egne børn (Instruktør)

Ovenstående eksempler tjener til at illustrere hvorledes det kan lade sig gøre at imødekomme antipati og modstand internt i beredskab gennem almindeligt syn for sagn og gennem at kadetterne mestrer en praksis, som af brandfolkene forbindes med noget, der særligt hører beredskabsfaget til. Der er fortsat modstand mod Projekt Brandkadetter at spore rundt om i beredskabet og til en vis grad må man også acceptere, at det ikke er alle parter i beredskabet, der kommer til at støtte Projekt Brandkadetter. For disse parter må der arbejdes for i hvert fald et minimum af accept, hvilket langt hen ad vejen kan imødekommes gennem almindelig, jævnlig information, der således bidrager til, at brandkadetkorpset i højere grad indgår i brandfolkernes hverdag og ikke forbliver noget, som betragtes som ekstraordinært.

Læringspunkt: Fortsat involvering af alle samarbejdspartnere må betragtes som særdeles vigtigt for at inddrage flest muligt i et tilhørsforhold, der kan bidrage til at sikre Projekt Brandkadettens videre succes

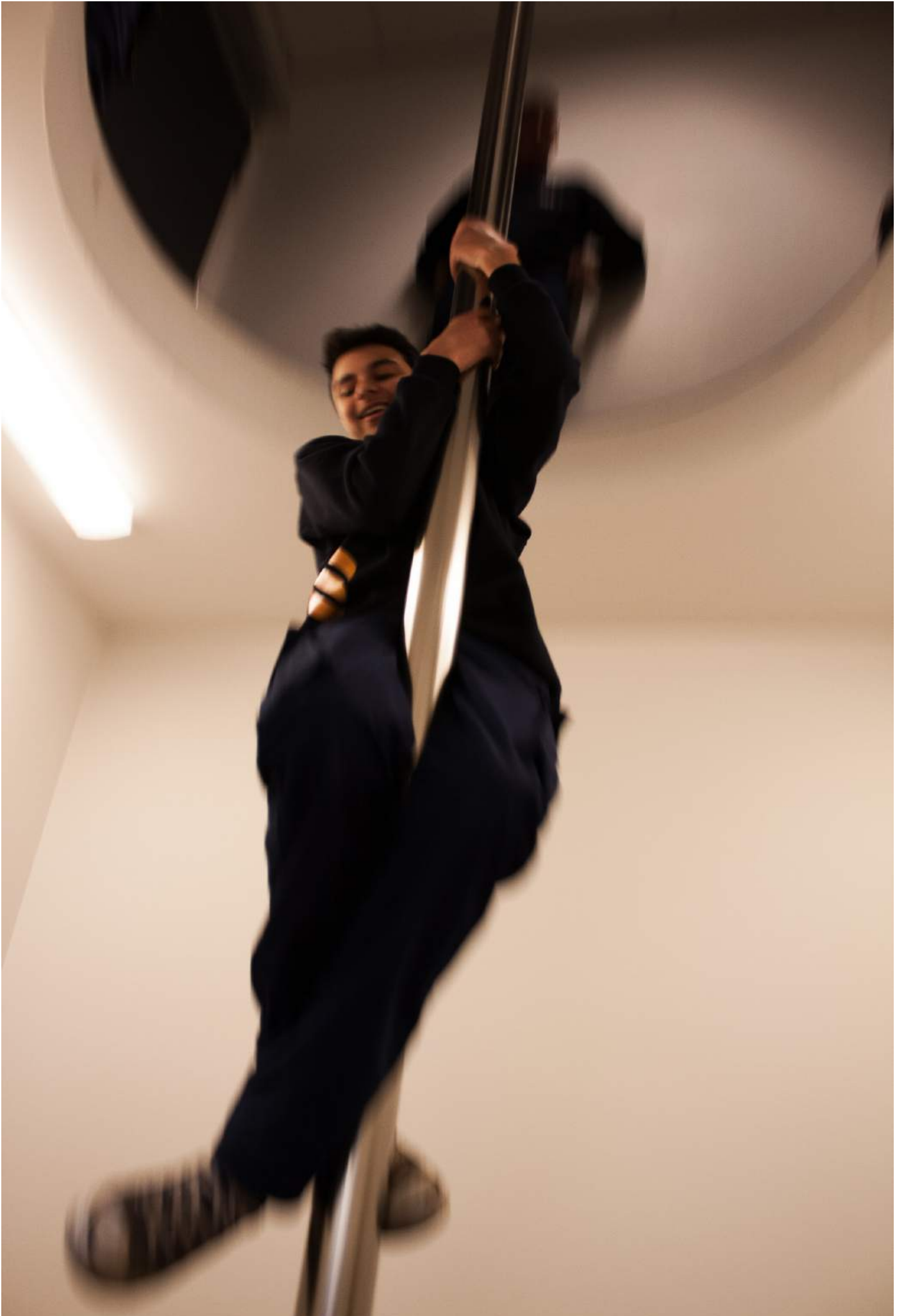
Anbefaling: Der sættes målrettet ind på at involvere de ansatte i beredskabet, som ikke normalt har med kadetterne at gøre, således at kadetter og brandfolk i højere grad får en kontaktflade – fx ved at lave samlede opvisninger, arrangementer eller infomøder

Presse og kommunikation

Der er adskillige eksempler på, at kadetter og ildfluer i Holstebro har fået en høj grad af presseomtale, både i forbindelse med projektets tilblivelse og forløb og i forbindelse med opvisninger kadetterne og ildfluerne har været involveret i. Det har bidraget til, at kendskabet til projektet i væsentlig grad er blevet udbredt og det faktum at presseomtalen har været overvejende positiv, må formodes at have positiv indflydelse på både fremtidig rekruttering og samarbejde med lokale aktører i Holstebro Kommune. Projekt Brandkadetter har haft mulighed for at gøre brug af Holstebro Kommunes presseafdeling, som har bistået både med konkret, journalistisk assistance, kontakter til relevante aktører på pressefeltet og mulighed for eksponering via kommunens kommunikationsplatforme.

Læringspunkt: Pressedækning og kommunikation uden for beredskabskredse omkring brandkadetkorpset øger mulighederne for samarbejde og støtte udefra og giver et bredere kendskab til konceptet om brandkadetter, som afspejler sig i de unges muligheder og anerkendelse i lokalsamfundet

Anbefaling: Holstebros erfaring med brug af kommunikation og presse udbredes i lokale minikurser til omkringliggende beredskaber med brandkadetkorps

Projektets succes i forhold til egne succeskriterier

Over de næste sider gennemgås Holstebros egne delmål enkeltvis med fokus på hvorvidt det gik ud af arbejdet med Projekt Brandkadetter er lykkedes at opnå de enkelte mål, samt hvorfor det eventuelt ikke er lykkedes. Afslutningsvis følger en samlet oversigt, som har til formål at skabe overblik over Projekt Brandkadetter status efter et år – men som ikke kan stå alene uden de forklaringer, som står herunder.

At 80 % af de unge gennemfører uddannelsen som brandkadet

OPNÅET

Se tabel over gennemførelse, som viser en samlet frafaldsprocent på kadetter og ildfluer på 8,3% og en gennemførelsesprocent på 100 på kadetforløbet alene.

At 80 % af de unge gennemfører kursusforløb i "fritidsjob"

FORSINKET

Efter samtaler med projektledelsen er det klart, at der arbejdes på at gennemføre kursus i fritidsjob i januar 2016 ved Holstebro Kommunes fritidsjobkoordinator. Evaluator rejser tvivl om hvorvidt det beskrevne mål på 80% af kadetterne kan opnås fordi der er betragtelige udfordringer med fastholdelse efter grund- og praktikforløb og det således er usandsynligt, at 80% vil deltage i kurset.

80% af de unge får et fritidsjob

IKKE OPNÅET

I samtaler og interviews med kadetterne fra første hold angiver nogle, at de har fritidsjob, men det er i skrivende stund under halvdelen af kadetterne, der angiver, at de har fritidsjob i en eller anden form. Flere angiver til gengæld, at en af årsagerne er, at de ikke har tid til at have fritidsjob på grund af de andre fritidsaktiviteter, de har – heriblandt deltagelsen som brandkadet.

De unge opnår en større samfundsbevidsthed

OPNÅET

samtaler og interviews med kadetter fra første hold fremkommer det klart, at de unge har fået en større indsigt i samfundsforhold, men det bør anføres, at delmålet er bredt og kun målbart i meget begrænset omfang. Delmålet er lykkedes på den måde, at kadetterne har fået større indblik i opgaver og samarbejde hos beredskabet, det præhospitale beredskab og politiet, hvilket igen må betragtes som en grad af større samfundsbevidsthed om end det er på et relativt begrænset område.

Der bliver skabt større forståelse for hinandens kultur

OPNÅET

I samtaler og interviews giver både instruktører og kadetter udtryk for, at de har fået en større forståelse for hinandens liv og hverdag. Det bør dog påpeges, at dette primært sker de unge og instruktørerne i Projekt Brandkadetter i mellem. En større, gensidig forståelse mellem kadetterne og kredsene af brandfolk, som ikke indgår i instruktørkorpset er noget, som tager betragteligt længere tid og kræver en målrettet indsats. Indledningsvis har møder mellem brandfolk og unge samt enkelte, fælles arrangementer eller opvisninger til en vis grad bidraget til at afmystificere de unge for de brandfolk, som ikke er instruktører, blandt andet gennem besøg på Falcks uddannelsescenter i Langvang og kadetternes deltagelse i arrangementer varetaget af Holstebros frivillige beredskab.

Der skabes tætte og positive relationer mellem de unge og brandmyndighederne via "mester-elev" relationen

OPNÅET

I samtaler, interviews og gennem deltagerobservation er det tydeligt, at der skabes tætte bånd mellem de unge og instruktørerne. Det bør dog fremhæves, at der er tale om relationer mellem de unge og de ansatte i beredskabet, der indgår som instruktører i Projekt Brandkadetter. At skabe tætte relationer mellem de unge og de andre ansatte i brandmyndighederne kræver dels et længere forløb og dels større kontaktflade mellem de brandfolk, som ikke er instruktører og kadetterne ved fx arrangementer, opvisninger eller lignende.

De unges faglige, sociale og personlige kompetencer styrkes. De unge lærer basale færdigheder, som f.eks. at: møde til tiden, følge en ordre, disciplin, høflighed, respekt og samarbejde

OPNÅET

Gennem deltagerobservation er det blevet tydeligt, at de unge sociale færdigheder, punktlighed og samarbejdsevner er markant styrket gennem kadetforløbet. Særligt for de af kadetterne, som i højere grad har livsudfordringer og sociale barrierer inde på livet, er der en række eksempler på, at der er skabt læring omkring ovenstående og at pågældende kadetter viser tegn på at have flyttet sig. For enkeltes vedkommende ganske betragteligt. For de af kadetterne, som har færre livsudfordringer i deres tilværelse og som generelt fungerer godt socialt har flere af ovenstående elementer mindre betydning, til gengæld fremhæver de bredt, at evnen til at samarbejde er blevet styrket efter de har påbegyndt deres virke som brandkadetter.

De unge fået en oplevelse for livet, der har givet dem "indsigt, udvikling og stolthed"

OPNÅET

I samtaler og interviews giver en række kadetter samstemmende udtryk for, at de har fået oplevelser som både har givet indsigt i den beredskabsfaglige verden og brandvæsenets arbejde, at de har mestret forskellige brandfaglige kompetencer og således udviklet sig, ligesom de har befundet sig i situationer – særligt i forbindelse med opvisninger – hvor de har følt sig stolte af de evner, de har erhvervet sig og den rolle, de er blevet givet som del af brandkadetkorpset.

De unge fremstår som gode rollemodeller i boligområdet for næste generation

UVIST

Det er svært at konkludere ordentligt på og vil kræve en undersøgelse i kadetternes nærområde for at klarlægge, ligesom det sandsynligvis først giver mening at evaluere på, når Projekt Brandkadetter har kørt i en længere periode og således også er udbredt i bredere forstand. Til gengæld ligger i denne sammenhæng en mulighed for at accelerere den proces gennem dels at klæde kadetterne yderligere på til at deltage i deres lokalområde og samtidig skabe mulighed for en større kontaktflade mellem kadetternes funktion og borgere i lokalområdet

Nedsættelse af antallet af påsatte brande i det pågældende boligområde

UVIST

Ifølge tal fra Politiet vedrørende hærværksbrande, hvor 14-18-årige har været involveret er der indtil august 2015 et markant fald fra det høje antal af hærværksbrande, som fandt sted i 2013 og som var en del af grundlaget for Projekt Brandkadetter. Det er således utvetydigt, at der er sket et markant fald, men det er uvist præcis hvilken indflydelse Projekt Brandkadetter har herpå. Der er flere indsatser at medtage i betragtning fra flere myndigheders side og det kan ikke påvises, at Projekt Brandkadetter alene har bidraget til det markante fald. Men her er det vigtigt at have in mente, at det er overor-

dentlig sjældent, at én enkelt indsats på et givent område kan påvises som årsag til en bestemt effekt. Desuden beror Projekt Brandkadetters resultater i evaluators øjne ikke på spørgsmålet om nedsat antal af påsatte brande alene, ligesom projektet er af en sådan karakter, at det i høj grad er langtidsvirkninger, der må være i fokus.

Øget tryk i boligområdet

UVIST

Gennem samtale i forbindelse med evalueringen giver en repræsentant for et af de boligområder, som sidder med i Projekt Brandkadetter udtryk for, at projektet meget vel kan have positiv indflydelse i lokalområdet på den måde, at kadetterne bliver repræsentanter for en positiv relation til redningsberedskabet. Men det kræver en nærmere undersøgelse af kadetternes lokalområde, som ligger ud over denne evaluerings omfang.

At nogle af de deltagende unge bliver deltidsbrandmænd

UVIST

Det ligger uden for denne evaluerings tidshorisont, kadetternes unge alder taget i betragtning, at konkludere på om nogle af de deltagende unge bliver deltidsbrandmænd. Men som det ses i analysen, er der gennem samtaler og interviews klare indikationer på at flere af kadetterne fra første hold har interesse i, på sigt, at blive tilknyttet deltidsstyrken eller det frivillige beredskab.

De unges muligheder for job og uddannelse øges

UVIST

Det har ikke været muligt at måle konkret på, hvorvidt der er direkte sammenhæng mellem de unges deltagelse som brandkadetter og deres efterfølgende jobmuligheder. Flere erhvervsdrivende i Holstebro har dog udtrykt en positiv holdning til at ansætte unge, der kommer med en uddannelse som brandkadet i bagagen. En eller flere af kadetterne har fået fritidsjob efter at være startet hos brandkadetterne, men om fritidsjobbet er opnået på baggrund af, at den unge er brandkadet kan ikke umiddelbart besvares. Der er til gengæld erfaringer fra andre brandkadetkorpset i landet med, at baggrund som brandkadet hjælper den unge til at italesætte styrker som samarbejde, ansvar og lignende.

Der skabes relationer mellem de unge og Holstebro Kommunes fritidsjobkoordinator

OPNÅET

Gennem dokumentanalyse og samtaler med projektledelsen er det klart, at fritidsjobkoordinator lejlighedsvis indgår i Projekt Brandkadetter og fremadrettet vil blive involveret yderligere. Det bør dog bemærkes, at kursusforløbet omkring fritidsjob ikke blev afholdt på grund- eller praktikforløb for det første hold kadetter og at relationen til Holstebro Kommunes fritidsjobkoordinator således ikke har fået meget opmærksomhed. Til gengæld indgår fritidsjobkoordinator i kredsen omkring brandkadetkorpset, hvorfor vedkommende har et vist kendskab til kadetterne, såvel som omvendt.

Der skabes en stor effekt i forhold til brandsikkerhed

OPNÅET

I samtaler og interviews udtrykker kadetterne en stor grad af bevidsthed omkring beredskabsfaglighed og brandslukning generelt og brandsikkerhed og dagligdags, brandforebyggende tiltag i særdeleshed. Ligeledes giver kadetterne udtryk for, at de til en vis grad har bidraget til at installere eventuelle manglende røgalarmer i deres hjem og talt med deres forældre om brandsikkerhed i hverdage.

At mindske kriminalitet og hærværk i boligområdet

UVIST

Det er fremkommet gennem dokumentanalyse og analyse af tal for Midt- og Vestjyl-

lands Politi, at der i Projekt Brandkadetters første år har været en mindre grad af anmeldt kriminalitet for Boligområdet 'Trekanten', men om dette har en sammenhæng med Projekt Brandkadetter kan ikke umiddelbart påvises. Det bør bemærkes, at Projekt Brandkadetter er et relativt nyt tiltag, hvis effekt må formodes først at blive målbare på sigt, når en større mængde unge fra det pågældende boligområde har gennemgået forløbet.

At hovedparten af de deltagende unge påbegynder en ungdomsuddannelse

UVIST. I skrivende stund er kadetterne fra første hold endnu blot halvvejs gennem 9. Klasse, hvorfor det endnu ikke er relevant at evaluere på om kadetterne påbegynder ungdomsuddannelse. Gennem samtaler og interviews udtrykker hovedparten af kadetterne dog ønske om at påbegynde en ungdomsuddannelse, men for fleres vedkommende dog først efter et efterskoleforløb.

Opsummering af succeskriterier

Herunder opsummeres Holstebros delmål for Projekt Brandkadetter i en oversigt, der skal give et overblik over de fremskridt, projektet har opnået i løb et af det første år:

De unges faglige, sociale og personlige kompetencer styrke	OPNÅET
De unge fået en oplevelse for livet, der har givet dem "indsigt, udvikling og stolthed".	OPNÅET
De unge fremstår som gode rollemodeller i boligområdet for næste generation	UVIST – ikke evalueret
Der skabes tætte og positive relationer mellem de unge og brandmyndighederne via "mester-elev" relationen.	OPNÅET
Der bliver skabt større forståelse for hinandens kultur	OPNÅET
Der skabes en stor effekt i forhold til brandsikkerhed	OPNÅET
Stor effekt på nedsættelse af antallet af påsatte brande i det pågældende boligområde	UVIST – direkte sammenhæng kan ikke påvises
De unge opnår en større samfundsbevidsthed	OPNÅET
Der skabes relationer mellem de unge og Holstebro Kommunes fritidsjobkoordinator	OPNÅET
At nogle af de deltagende unge bliver deltidsbrandmænd	UVIST – for tidligt i forløbet
De unges muligheder for job og uddannelse øges	OPNÅET
At mindske antallet af påsatte brande i boligområdet med 90 %	UVIST – direkte sammenhæng kan ikke påvises
At mindske kriminalitet og hærværk i boligområdet	UVIST – direkte sammenhæng kan ikke påvises
At 80 % af de unge gennemfører uddannelsen som brandkadet	OPNÅET
At 80 % af de unge gennemfører kursusforløb i "fritidsjob"	IKKE OPNÅET – forløb ikke afholdt i skrivende stund
At 80 % af de deltagende unge får et fritidsjob	IKKE OPNÅET
At hovedparten af de deltagende unge påbegynder en ungdomsuddannelse	UVIST – for tidligt i forløbet
En øget tryghed i boligområdet	UVIST – direkte sammenhæng kan ikke påvises

Projekt Brandkadetter – en succes med erfaringer

Over de sidste sider har vi kunnet følge en række af de erfaringer, som Projekt Brandkadetter i Holstebro har gjort sig i opstartsfasen over det første år af projektets levetid. Det fremgår tydeligt, at der er tale om et projekt, som i al væsentlighed er forløbet godt og har formået at håndtere en lang række udfordringer på ganske stabil vis.

I rapportens første del lå fokus på projektets organisation og praksis. Projekt Brandkadetter i Holstebro udmærker sig ved, for det første, at være forankret i både beredskabet og SSP, en konstellation som fungerer godt og tilbyder især de brandfaglige instruktører pædagogisk sparring i forhold til de unge, men som også i høj grad er personafhængig og båret af kompetente individer fra SSP. Desuden udmærker Holstebro sig ved at kondensere de første 37 timers forløb på en enkelt uge, en struktur som afviger fra andre brandkadetprojekter landet over, men som tilbyder en høj grad af intensitet og allerede tidligt formår at ryste de deltagende kadetter sammen og flytte dem fagligt og personligt allerede tidligt i forløbet.

I rapportens anden del lå fokus på samarbejdet mellem de involverede aktører, herunder skolerne, Jydske Dragonregiment og Holstebro Ungdomsskole og her blev det tydeligt, at samarbejdet har klare fordele og generelt er forvaltet gensidigt professionelt, men at der særligt for skolernes vedkommende er flere muligheder for at udvide samarbejdet, som endnu ikke er udtømt.

I rapportens tredje del evalueredes projektets effekt på de deltagende kadetter og ildfluer og det blev stillet skarpt på at identificere de konkrete begivenheder og situationer, hvor de unge i særlig grad har oplevet læringspring. Desuden forelå her en analyse af det, i grund- og praktikforløb, meget begrænsede frafald projektet har oplevet, men ligeledes de udfordringer omkring fastholdelse, som er opstået i forbindelse med oprettelse af brandkadetkorpset.

Rapportens fjerde del fokuserede på Projekt Brandkadetter *udadtil*, det vil sige projektets indtil videre relativt begrænsede indflydelse i kadetternes lokalområder, men ligeledes de muligheder som foreligger for at udvide dette, samt den effekt dette meget vel kan have på projektets ambition om at bidrage til at nedbringe kriminalitet og hærværksbrande lokalt. Desuden blev samarbejdet omkring fritidsjobs til kadetterne, en eksplicit ambition fra projektets side, taget i øjesyn og de muligheder og udfordringer, som ligger heri, fremlagt. I den følgende del lå fokus på en opsamling af de erfaringer fra etableringen, som projektet har gjort sig, det meget fornuftige samarbejde med kommunens kommunikationsafdeling og en analyse af de udfordringer omkring antipati og modstand blandt andet i beredskabet, som projektet ligeledes har mødt undervejs.

Endelig er Holstebros egne succeskriterier, som opstillet i projektansøgningen, gennemgået ét for ét med udgangspunkt i resten af rapportens analyseafsnit og samlet i en anskueliggørelse af, om de vurderes opnået eller ej.

I al væsentlighed har Projekt Brandkadetter i Holstebro formået at etablere sig som markant anderledes læringsforum end dem, mange af kadetterne og ildfluerne ellers møder i deres liv. Der har, som med ethvert andet nystartet projekt, været udfordringer undervejs, men disse er overvejende blevet mødt professionelt og konstruktivt af både projektledelse og involverede instruktører.

Tak for åbne døre, godt humør og mange timers godt selskab i Holstebro.

HOLSTEBRO KOMMUNE

Layout: Jonathan Jungløv